
Međunarodna naučna konferencija

JUGOSLOVENSKO-POLJSKI ODNOSI U XX VEKU

Program rada i saopštenja učesnika

Beograd
27–28. septembar 2018.

Organizatori:

Institut za savremenu istoriju, Beograd
Institut za istoriju i međunarodne odnose, Bidgošć

Urednici:

prof. dr Momčilo Pavlović (Institut za savremenu istoriju, Beograd)
Nebojša Stambolić (Institut za savremenu istoriju, Beograd)

Kopredsednici naučnog odbora:

prof. dr Momčilo Pavlović (Institut za savremenu istoriju, Beograd)
prof. dr hab. Jacek Woźny (Univerzitet Kazimir Veliki, Bidgošć)

Članovi naučnog odbora:

prof. dr hab. Małgorzata Święcicka (Univerzitet Kazimir Veliki, Bidgošć)
dr hab. Marek Zieliński (Univerzitet Kazimir Veliki, Bidgošć)
dr Paweł Wawryszuk (Univerzitet Kazimir Veliki, Bidgošć)
akademik Ljubodrag Dimić (Univerzitet u Beogradu)
dr Bojan Dimitrijević (Institut za savremenu istoriju)
Nebojša Stambolić (Institut za savremenu istoriju, Beograd)
prof. dr Jovan Bazić (Univerzitet u Prištini)
dr Stjepan Matković (Hrvatski institut za povijest, Zagreb, Hrvatska)
dr Mitja Ferenc (Univerzitet u Ljubljani, Slovenija)
dr Melissa Bokovoy (Univerzitet Novi Meksiko, Albukerki, SAD)
prof. dr Peter Radan (Univerzitet Macquarie, Australija)
prof. dr Wolfgang Rorbach (Evropska akademija nauka, Salzburg)
prof. dr Ioan Bolovan (Univerzitet Babeš-Boljaj, Kluž-Napoka, Rumunija)

Konferencija je organizovana uz finansijsku pomoć
Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije i
Ambasade Republike Poljske u Beogradu

PROGRAM KONFERENCIJE

PROGRAM KONFERENCJI

Odnosi između saveza pisaca Jugoslavije i Poljske 1955–1980: stručna saradnja i politički nesporazumi

Zvanični odnosi Saveza književnika Jugoslavije i Saveza književnika Poljske od sredine pedesetih do kraja sedamdesetih godina 20. veka su zavisili od političkih odnosa Jugoslavije i Poljske, a oni su u najvećoj meri bili uslovljeni odnosima između Jugoslavije i sovjetskog bloka. Književne veze, koje su posle Drugog svetskog rata počivale na političkoj saradnji i osećanjima slovenske solidarnosti posle stradanja u ratu, pokidane su sukobom Jugoslavije i IB-a 1948. Ponovo su obnovljene sredinom pedesetih, kao deo procesa normalizacije odnosa Jugoslavije i istočnoevropskih zemalja, među njima i Poljske. I naredna dva perioda (od 1958. do početka šezdesetih i 1968–1969) u kojima su odnosi Saveza književnika Jugoslavije i Saveza književnika Poljske bili na niskom nivou, bili su posledica uzdrmanih političkih odnosa Jugoslavije i Istočnog bloka u vreme drugog sukoba Jugoslavije sa SSSR-om 1958. i sovjetske intervencije u Čehoslovačkoj 1968. Posle sovjetske intervencije u Čehoslovačkoj odnosi saveza pisaca Jugoslavije i Poljske su bili lošiji nego odnosi koje je savez pisaca Jugoslavije imao sa sličnim organizacijama u SSSR-u, Mađarskoj, Čehoslovačkoj ili Rumuniji. Da bi se odnosi jugoslovenskog i poljskog saveza pisaca ponovo normalizovali posle avgusta 1968, bilo je potrebno više od godinu dana. To je urađeno u novembru 1969. kada su predstavnici dva saveza u Poljskoj postigli dogovor o saradnji u sledećoj godini. U godinama dobrih političkih odnosa saradnja dva saveza pisaca je bila regulisana ugovorima koji su predviđali razmenu pisaca i prevodilaca, saradnju časopisa, učestvovanje u književnim manifestacijama, podršku prevođenju literarnih radova i slično. Time su jedni drugima omogućavali upoznavanje sa kulturom i istorijom svoje zemlje, društvenim i političkim uređenjem, ali i književnim stvaralaštvom i savremenim trendovima u književnosti.

Relations between the Writers' Union of Yugoslavia and Poland 1955-1980: professional cooperation and political misunderstandings

The official relations between Yugoslav and Polish Writers' Association from the mid-1950s to the end of the seventies of the twentieth century depended on the political relations between Yugoslavia and Poland, and they were largely conditioned by the relations between Yugoslavia and the Soviet bloc. The literary connections, which began after the Second World War on political cooperation and the feelings of Slovenian solidarity after the suffering in the war, were broken by the conflict between Yugoslavia and Cominform in 1948. They were re-established in the mid-fifties, as part of the process of normalizing relations between Yugoslavia and eastern European countries, including Poland. And the next two periods (from 1958 to the beginning of the sixties and 1968-1969) in which the relations of the Union of Writers of Yugoslavia and the Writers' Union of Poland were at a low level were the result of the shaken political relations between Yugoslavia and the Eastern Bloc during the second conflict of Yugoslavia with the USSR, 1958 and Soviet intervention in Czechoslovakia in 1968. After the Soviet intervention in Czechoslovakia, relations between the writers of Yugoslavia and Poland were worse than the relations that the federation of Yugoslav writers had with similar organizations in the USSR, Hungary, Czechoslovakia or Romania. In order for relations between the Yugoslav and Polish writers to resume normalization after August 1968, it took more than a year. This was done in November 1969, when representatives of two alliances in Poland reached an agreement on co-operation in the next year. In the years of good political relations, the cooperation between two writers' associations was regulated by agreements that envisaged the exchange of writers and translators, the cooperation of the magazine, participation in literary events, the support of translating literary works, etc. This enabled each other to get acquainted with the culture and history of their country, social and political organization, as well as literary creativity and contemporary trends in literature.

Stosunki pomiędzy związkami literatów Jugosławii i Polski 1955-1980: współpraca branżowa i nieporozumienia polityczne

Stosunki oficjalne Związku Pisarzy Jugosławii i Związku Literatów Polskich od połowy lat 50-tych do końca lat 70-tych dwudziestego wieku, zależne były od politycznych stosunków Jugosławii i Polski, a te zaś stosunki były uwarunkowane relacjami pomiędzy Jugosławią a blokiem wschodnim. Związki literackie, które po Drugiej Wojnie Światowej opierały się na współpracy politycznej oraz poczuciu słowiańskiej solidarności po cierpieniach w trakcie wojny przerwały w 1948 roku konflikt Jugosławii z Kominformem. Odnowione zostały one w połowie lat 50-tych jako część procesu normalizacji stosunków pomiędzy Jugosławią i krajami Europy Wschodniej, także i Polski. Następne dwa okresy (od 1958 r. do początku lat 60-tych i 1968-1969), w których stosunki Związku Pisarzy Jugosławii i Związku Literatów Polskich nie były idealne, był to skutek zachwianych stosunków politycznych pomiędzy Jugosławią a blokiem wschodnim, podczas drugiego konfliktu Jugosławii z ZSRR w 1958 roku oraz interwencji paktu Warszawskiego w Czechosłowacji w 1968r., po której to interwencji stosunki pisarzy obu krajów pogorszyły się w przeciwieństwie do stosunków pomiędzy Związkiem Pisarzy Jugosławii a podobnymi organizacjami w ZSRR oraz na Węgrzech, w Czechosłowacji lub w Rumunii. Więcej niż rok potrzebny był, aby stosunki dwóch związków przeobraziły się pozytywnie. Ponowna normalizacja nastąpiła, w listopadzie 1969, kiedy to przedstawiciele dwóch Związków w Polsce podpisali porozumienie o współpracy na kolejny rok. W latach, kiedy to, stosunki polityczne były pozytywne, współpraca dwóch związków pisarzy uregulowana była porozumieniami, które przewidywały wymianę pisarzy i tłumaczy, współpracę między czasopismami, uczestnictwo w wydarzeniach literackich, wsparcie w tłumaczeniach prac literackich itd. W ten sposób można było zapoznać się z kulturą i historią krajów, społecznym i politycznym ustrojem, a także z twórczością literacką i współczesnymi trendami w literaturze.

Izdavač:
INSTITUT ZA SAVREMENU ISTORIJU
BEOGRAD, Trg Nikole Pašića 11, tel./faks: 011 3398 362
www.isi.co.rs   office@isi.co.rs

Za izdavača:
prof. dr Momčilo Pavlović, direktor

Tiraž:
50

Prevod apstrakata:
Milica Semkowowa
Gordana Đurđev-Matkiewicz
Nebojša Stambolija

Štampa:
SZR Student

CIP - Каталогизација у публикацији -
Народна библиотека Србије, Београд

327(497.1:438)"19"(082)
930.85(497.1:438)"19"(082)
94(497.1)"19"(082)
94(438)"19"(082)

**МЕЂУНАРОДНА научна конференција Југословенско-пољски односи у 20. веку
(2018 ; Београд)**

Jugoslovensko-poljski odnosi u XX veku : program rada i saopštenja
učesnika / urednici Momčilo Pavlović, Nebojša Stambolija ; prevod
apstrakata Milica Semkowowa, Gordana Đurđev-Matkiewicz, Nebojša
Stambolija]. - Beograd : Institut za savremenu istoriju, 2018 (Beograd :
Student). - 105 str. ; 21 cm

Deo teksta uporedo na srp., polj. i engl. jeziku. - Tiraž 50. - Napomene i
bibliografske reference uz tekst

ISBN 978-86-7403-224-4

1. Институт за савремену историју (Београд ; 2018)
а) Културни односи - Југославија - Пољска - 20в - Зборници b)
Југославија - Пољска - 20в - Зборници c) Југославија - Историја - 20в -
Зборници d) Пољска - Историја - 20в - Зборници
COBISS.SR-ID 267941900